

Відгук офіційного опонента

доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі Мізіна Костянтина Івановича на дисертаційне дослідження Басараби Ірини Олегівни «Ідіоматичний простір англомовного художнього військового тексту», подане на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія, галузь знань 03 Гуманітарні науки

Актуальність теми дослідження. На пострадянському науковому просторі фразеологія вже не є новою наукою, оскільки її витoki починаються ще в середині минулого століття. Незважаючи на це, актуальність фразеологічних праць суттєво не знизилася, зокрема й в Україні. Це пов'язано передусім з тим, що фразеологічні одиниці (ФО) демонструють специфіку як на рівні мови (роздільнооформленість форми vs. спільне, як правило одне, переносне значення ФО), так і на рівні мовлення (функціонування ФО як чітко виражених прагматичних одиниць мови). Привабливість ФО через їхню формальну й змістову «гібридність» зумовила їхнє вивчення крізь призму численних підходів, у межах яких залучалася найрізноманітніша методологія. За цей час дослідники, принаймні в межах пострадянського наукового простору, детально проаналізували фактично всі структурні, семантичні та прагматичні типи ФО в різних мовах.

Попри таку поширеність фразеологічних досліджень, фразеологи в Україні донині не приділили належної уваги як англійськомовним ФО, які передають військову (воєнну) семантику, напр.: *comrade in arms* (про вірного (бойового) товариша); *big gun* (про важливу особу); *big brass* (про високопоставлених військових); *a blue coat* (про солдата або моряка); *a brass hat* (про старшого офіцера або важливу особу); *the dogs of war* (про жажіття війни), так і англійськомовним текстам на військову тематику. З огляду на це дисертаційна праця І. О. Басараби, що присвячена вивченню специфіки функціонування ФО в англійськомовних текстах на військову тематику, є не

лише на часі, але й відзначається на нинішньому етапі розвитку України, яка потерпає від російсько-української війни, гострою актуальністю.

Опоновану дисертацію виконано у межах комплексної науково-дослідної теми факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича «Актуальні проблеми іноземної філології, перекладознавства та методики викладання германських і романських мов», затвердженої вченою радою факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 2 від 23 лютого 2016 року, номер державної 26 реєстрації 0116U001434). Тему дисертації затверджено вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від 17 квітня 2019 року) та перезатверджено (протокол № 2 від 22 лютого 2023 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Детальне ознайомлення із дисертаційним дослідженням І. О. Басараби дає підстави стверджувати, що авторка при опрацюванні теоретико-методологічного підґрунтя функціонування ФО в англійськомовних текстах на військову тематику чітко дотрималася основних принципів сучасної лінгвістики – антропоцентризму, експансіонізму, експланаторності та функціоналізму.

Теоретико-методологічна база опонованої дисертації спирається на теоретичні положення не лише фразеології та лінгвістики тексту, але й математичної лінгвістики, що позитивно вплинуло на глибину розкриття мовних індикаторів ФО в англійськомовних текстах на військову тематику та специфіки їхнього функціонування, а також на об'єктивність теоретичних висновків. Саме широке загальнонаукове тло дало змогу здобувачці методологічно коректно й науково виважено визначити мету дослідження та окреслити завдання дисертаційної праці, які досить повно охоплюють зміст останньої.

Слід відмітити, що теоретико-методологічне підґрунтя пропонованої дисертації спирається на вибірку фактичного матеріалу, що містить 1670 ФО,

відібраних із художніх творів джерельної бази методом наскрізного виписування. Достатність вибірки, представленої списком у Додатку А (с. 242), верифікована статистичними методами. Джерельною базою дослідження є англійськомовні художні тексти на військову тематику, опубліковані з 1986 року до сьогодні, загальною кількістю 3376 сторінок: P. Robinson “Nimitz Class” (1997), J. Archer “Best Kept Secret” (2013), R. Harris “Enigma” (1995), E. Ackerman “2034: A Novel of the Next World War”(2021), J. Hood “The Guardian” (2023), T. Clancy “Red Storm Rising” (1986), M. Zusak “The Book Thief” (2007).

Вдале поєднання теоретичного осмислення об’єкта дослідження та практичного опрацювання фактичного матеріалу чітко зреалізувалося в комплексній методиці, яку запропонувала здобувачка для досягнення мети своєї наукової розвідки. Ця методика спирається на низку процедур як загальнонаукових (індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, метод експертних оцінок, статистичні методи та ін.), так і власне лінгвістичних методів (описовий метод, контекстний аналіз, дефініційний аналіз, аналіз за безпосередніми складниками та ін.).

Ступінь обґрунтованості та достовірності результатів дисертаційної праці І. О. Басараби визначається значною мірою логічною та завершеною структурою її дослідження.

У першому розділі роботи – «Теоретичні засади дослідження фразеологічних одиниць в художньому тексті» – дисертантка здійснила огляд праць вітчизняних і зарубіжних науковців щодо визначення поняття «фразеологічна одиниця» та його місця в системі одиниць мови. Цей огляд передбачав з’ясування категорійного статусу згаданого поняття як феномену мовного й мовленнєвого рівнів.

У цьому ж розділі здобувачка детально розглянула диференційні ознаки художнього тексту й художнього дискурсу та специфіку функціонування англійськомовних художніх текстів на військову тематику, наголосивши, що маркерами цих текстів є передусім іронія, символізм,

натяки, епіграфи, відкритий фінал, цитати, ретроспекція, опис, метафори, загадки, повтори та «жанрова дифузія». Важливе теоретичне значення має зроблений дисертанткою висновок, що ідіоматичний простір англійськомовних художніх текстів на військову тематику – це складна ієрархічна система дискретних ФО, що мають як якісні, так і кількісні характеристики.

У другому розділі опонованої дисертації – «Методологія дослідження фразеологічних одиниць» – здійснено відбір та обґрунтування загальнонаукових і специфічних методів дослідження ідіоматичного простору англійськомовних художніх текстів на військову тематику, а також описано процедуру створення джерельної бази та вибіркової сукупності ФО. Це дало здобувачці змогу опрацювати п'ятиетапну методику свого дослідження (змістовно-теоретичний, інформаційний, методичний, аналітичний і завершальний етапи). На кожному етапі вона досягла визначених цілей, розв'язала відповідні завдання та застосувала об'єктивний аналітичний інструментарій.

У третьому розділі дисертаційного дослідження – «Лінгвальні особливості англійських фразеологічних одиниць» – авторка класифікувала ФО в англійськомовних текстах на військову тематику за морфологічною ознакою, виокремивши дієслівні (64,31 %), субстантивні (19,34 %), адвербіальні (5,99 %), ад'єктивні ФО (8,02 %) та ФО-вигуки (2,34 %). При цьому здобувачка значну увагу приділила метафоризованим ФО, які становлять 70,48 % від обсягу вибірки, слушно зауваживши, що вживання великої кількості метафор є виправданим, оскільки в текстах на військову тематику йдеться часто про життя людей в умовах війни та про емоційні переживання її наслідків. Окрім цього, дефініційний аналіз одиниць фактичного матеріалу дав їй змогу виокремити шість семантичних категорій досліджуваних ФО: «Дія», «Почуття», «Час», «Обставини», «Об'єкт», «Ознака». Найбільшою за обсягом серед цих категорій є «Дія» (45,99 % від загальної кількості ФО вибірки), а найменшою – «Ознака» (14,55 %). Решта

ж категорій є за обсягом приблизно однаковими – «Об'єкт» (8,02 %), «Обставина» (8,44 %), «Час» (11,86 %), «Почуття» (11,14 %).

У четвертому розділі роботи – «Функціонування фразеологічних одиниць в англomовному художньому тексті на військову тематику: квантитативний вимір» – авторка дисертації встановила основні функції, які виконують ФО в англійськомовних художніх текстах на військову тематику: емоційно-експресивну, оцінну, прагматичну, номінативно-інформативну, функцію опису внутрішнього стану, функцію характеристики персонажу твору, функцію художнього оформлення тексту, функцію опису воєнної ситуації. Виявлено, що одні і ті ж ФО можуть виконувати декілька функцій одночасно, надаючи досліджуваним художнім текстам експресивності, динамічності, емоційної забарвленості, що, у свою чергу, справляє враження на читача та робить ці тексти більш живими й реалістичними.

У цьому ж розділі І. О. Басараба на основі морфологічної ознаки встановила шість найпоширеніших моделей аналізованих ФО: для дієслівних – V+N (41,71 %), для субстантивних – N+Prep+N (22,29 %) і Prep+N (20,12 %), для адвербіальних – Conj+Adv+Conj+Adj (23,0 %) і V+Pron+Adv (20,0 %) та для ад'єктивних – Adj+N (13,43 %) і Prep+Adj+N (10,45 %). За допомогою кореляційного аналізу на високому рівні статистичної значущості підтверджено наявність тісних кореляційних зв'язків між поділом ФО за морфологічною ознакою та наповненням згаданих вище семантичних категорій, оскільки в кожній категорії переважають ФО, які корелюють з відповідними морфологічними класами.

Статистичні методи залучалися також для опрацювання класифікації досліджуваних ФО за критерієм граматичної злитності, що дало змогу встановити факт збереження відсоткових часток фразеологічних сполучень (близько 6 %), фразеологічних зрощень (понад 26 %) та фразеологічних єдностей (близько 70 %) в усіх семантичних категоріях і морфологічних класах ФО. На основі кореляційного аналізу встановлено слабкі (нечітко виражені) кореляційні залежності між класифікацією ФО за критерієм

граматичної злитності та класифікацією за морфологічною ознакою, а також між класифікацією за критерієм граматичної злитності та наповненням семантичних категорій. Достовірність усіх отриманих результатів підтверджено на високому рівні статистичної значущості ($\alpha=0,05$ та $\alpha=0,01$).

У цілому ж, опонована дисертація у структурному плані відповідає меті та завданням дослідження, оскільки вона містить анотації двома мовами, список опублікованих праць авторки, перелік умовних позначень, вступ, чотири розділи, висновки, список використаної літератури (232 найменування, з яких 138 – іноземними мовами), 9 додатків загальним обсягом 113 сторінок. Загальний обсяг дисертації – 358 сторінок, основний зміст роботи викладено на 199 сторінках.

Усі розділи дисертації І. О. Басараби і роботу загалом завершують аргументовані висновки. Анотація стисло й чітко відображає основні положення та основний зміст наукового дослідження. Глибшому й адекватнішому сприйняттю теоретичної і практичної частин роботи сприяють додатки.

Положення наукової новизни відповідають визначеним завданням опонованої дисертації та кореспондуються з її загальними висновками. Новою, зокрема, є семантична класифікація ФО англійськомовних художніх текстів на військову тематику. Певною новизною відзначається процедура визначення специфіки функціонування англійськомовних ФО в аналізованих текстах та застосування квантитативних методів для встановлення закономірностей реалізації лінгвальних і функційних особливостей ФО в цих текстах. Нову сторінку в українському мовознавстві відкриває також застосування методу експертних оцінок, який може гармонійно доповнити експериментальні методики в цій галузі.

Практичне значення одержаних результатів. У дисертації І. О. Басараби здійснено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового питання, оскільки результати дослідження сприяють поглибленню

уявлень про важливі для сучасного мовознавства формальні й змістові особливості функціонування ФО в англійськомовних художніх текстах.

У практичному плані результати пропонованого дослідження можуть бути використані на лекційних і практичних заняттях із лексикології («Лексикографія», «Фразеологія»), спецкурсах з теорії перекладу. Основні положення можна впровадити як у педагогічну практику (укладання підручників та методичних вказівок), так і в науково-дослідницьку практику (для написання кваліфікаційних робіт). Результати дослідження можна використати також під час викладання дисципліни «Англійська мова для професійного спрямування» у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти.

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження І. О. Басараби висвітлено у 20 публікаціях, вісім із яких вийшли друком у фахових виданнях України в галузі філології (5,03 др. арк.), одна – у періодичному виданні науко-метричної бази Web of Science у галузі філології (1,15 др. арк.) та 11 тезах доповідей на міжнародних і всеукраїнській наукових конференціях (1,21 др. арк.). Загальний обсяг публікацій становить 7,39 др. арк.

Основні положення роботи оприлюднено у доповідях на 10-ти міжнародних наукових і науково-практичних конференціях, а також на одній всеукраїнській.

Обсяг друкованих робіт, їхній зміст і кількість відповідають вимогам щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Як і будь-яка самостійна, оригінальна дослідницька робота, присвячена актуальній мовознавчій проблематиці, дисертаційна робота І. О. Басараби викликає певні зауваження, що потребують додаткової аргументації, а також

необхідність звернути увагу на деякі недоліки й дискусійні положення, які можуть бути враховані у подальших наукових розвідках авторки.

1. В опонованій дисертації слід було б уточнити деякі поняття, які є важливими в методологічному плані.

1.1. Існують різні фразеологічні школи, у межах яких опрацьовано власні підходи до вивчення усталених словосполучень. Цим школам властиві свої традиції щодо термінів на позначення цих одиниць. Мова йде, як мінімум, про дві найпродуктивніші фразеологічні школи – англосаксонську та пострадянську. В Україні нині активно працюють послідовники останньої. Тому логічним є те, що в дисертації І. О. Басараби найчастіше вживається термін *фразеологічна одиниця*, оскільки він функціонує в межах пострадянської фразеологічної школи. Проте в опонованій дисертаційній праці можна зустріти терміни *ідіома* (див., напр., с. 35, 110), *ідіоматика* (див., напр., с. 32, 38, 80) або *ідіоматичний простір* (див., напр., с. 3, 68, 100), якими здебільшого послуговуються представники англосаксонської фразеології, а точніше – *ідіоматики*. Натомість у пострадянській фразеології цими термінами позначають лише одну з груп ФО. Тому методологічно некоректним певною мірою є твердження здобувачки, що терміни *фразеологізм*, *фразеологічна одиниця* та *ідіома* є тотожними (с. 39). Зважаючи на це, *ідіоматичний простір* англійськомовних художніх текстів слід було б позначити, як *фразеологічний простір*. Неврахування цього спричинило те, що деякі «гібридні» новотвори дисертантки, наприклад «фразеологічні одиниці ідіоматичного простору англійськомовних художніх текстів на військову тематику» (див., напр., с. 23), викликають, як мінімум, подив.

Тут слід зазначити також, що некоректним є, власне, і сам термін *англійськомовний*, бо йдеться про *англійську* мову, а не про якусь там *англьську. Нині поширеними в українській мові є більш коректні терміни *англійськомовний*, *українськомовний* і под.

1.2. «Змішування» у дисертаційній роботі І. О. Басараби різних фразеологічних теорій і підходів спричинило необгрунтоване ускладнення та непрозорість дефініцій деяких основоположних для цієї роботи понять. Це стосується, зокрема, й поняття «фразеологічна одиниця», оскільки важко уявити ФО як «усталену синтагматичну систему» (див. с. 39 або с. 59).

1.3. У предметі дослідження авторка дещо нечітко, навіть почасти суперечливо, вказала аспекти вивчення ФО, відібраних з англійськомовних текстів на військову тематику. Це особливо виразно простежується, якщо порівнювати предмет дослідження та мету дослідження, оскільки в меті зазначається, що здобувачка прагне встановити «структурно-семантичні та функційні особливості ФО» в англійськомовних тестах на військову тематику, а у предметі – «структурно-семантичні особливості функціонування ФО» у цих же текстах (с. 26). Це означає, що в меті йдеться про вивчення аналізованих ФО як на рівні мови, так і на рівні мовлення, а у предметі – лише на рівні мовлення.

1.4. Дисертантці слід уточнити, що вона розуміє під «методами семантичного аналізу» (с. 27). Незрозуміло, чим ці методи відрізняються від «описових методів», зокрема дефініційного аналізу (28).

1.5. Якщо І. О. Басараба ототожнює у своєму дослідженні поняття «художній текст» і «дискурс» (с. 54), то не було, очевидно, підстав для виокремлення невеликого за обсягом пункту 1.4.1, який присвячений розмежуванню цих понять.

2. Теоретичні засади фразеології активно опрацьовуються українськими мовознавцями вже протягом 70-ти років. Низка теоретичних положень стала загальновідомою, а деяка інформація настільки заявленою, що немає потреби її повторювати в кожній праці, присвяченій фразеології. Це стосується і праці І. О. Басараби, у якій авторка присвятила теорії фразеології три підрозділи першого – теоретичного – розділу, повторивши низку теоретичних положень і в третьому розділі. У цих підрозділах загальновідому інформацію можна було б скоротити, додавши натомість

більше аналітичних міркувань самої дисертантки, що надало б чіткості щодо її наукової позиції, бо деякі положення та дефініції, які реферативно розглядає авторка, є певною мірою заплутаними, почасти суперечливими (див., напр., с. 2, третій абзац; с. 31, п'ятий абзац; с. 33, другий абзац; с. 34, третій абзац; с. 215, перший абзац). При цьому І. О. Басараба сплутує відомих українських фразеологів – луганського дослідника В. Д. Ужченка та харківського О. С. Юрченка (позиція 92 списку літератури, с. 229), а покликання, наприклад, на такого знаного фахівця в галузі англійськомовної фразеології, як Д. І. Квеселевич, який свої численні праці присвятив фразеологічній теорії, узагалі відсутні у списку літератури.

3. Деякі аналізовані здобувачкою мовні одиниці мають сумнівний фразеологічний статус. Наприклад, словосполучення *be done* авторка дисертації розглядає як метафоризовану ФО (с. 127). Проте незрозуміло, чи є тут метафоричне перенесення взагалі.

4. Як зазначалося вище, І. О. Басараба впроваджує у своїй праці досить новий методологічний інструментарій для верифікації висунутих гіпотез, зокрема метод експертних оцінок. Однак для застосування цього методу в деяких випадках немає достатньо підстав, тобто його залучення є не досить обґрунтованим і виправданим із точки зору верифікації результатів дослідження. Наприклад, у підрозділі 3.3 авторка опонованої праці шляхом вивчення своєї вибірки виокремила шість категорій ФО за семантичним критерієм, що є логічним з огляду на структуру її дисертації та завдання, оскільки аналіз фактичного матеріалу, його класифікація та систематизація є, як відомо, обов'язковими етапами чи не для будь-якої лінгвістичної розвідки. Реалізація цих етапів передбачає ретельне вивчення даних різноманітних словників, довідників, праць інших науковців і широкого масиву мовного матеріалу (контексту). Така робота з вибіркою знижує вплив суб'єктивних чинників на результати дослідження та не вимагає, як правило, додаткової верифікації. Хоча для підсилення об'єктивності результатів і висновків «мануального» аналізу мовних одиниць дослідники можуть залучати різні

експериментальні методики або спиратися на дані мовних корпусів. Про зменшення суб'єктивності своїх висновків дбає і здобувачка, що є особливо позитивним моментом її роботи. Однак при цьому вона припускається певної непослідовності, яка полягає в тому, що після того, як систематизація вибірки дала змогу виділити згадані шість категорій ФО, дисертантка робить припущення «щодо можливості виокремлення шести лексико-семантичних категорій та наповнення їх відповідними ФО» (с. 135). Мотив тут є, начебто, очевидним – подолання суб'єктивності, яка могла виникнути при встановленні семантичних категорій ФО. Однак експертну оцінку слід було б враховувати під час самої процедури систематизації ФО за семантичним критерієм, а не після неї, бо, можливо, об'єктивніший аналіз дав би змогу виявити не шість, а більше семантичних категорій досліджуваних ФО (або менше). Інакше, доцільність здійсненої авторкою верифікації «щодо можливості виокремлення» цих категорій є певною мірою сумнівною.

Тут слід також зауважити, що вражаючим є збіг відсоткових показників результатів розподілу ФО у виокремлених шести семантичних категоріях як авторки дослідження, так і експертів (Рис. 3.5, с. 139). Такий – майже повний – збіг викликає подив, оскільки середовище експертів є неоднорідним з огляду на те, що його представляють і носії, і неносії англійської мови. Як відомо, носії мови демонструють зазвичай вищий рівень мовної інтуїції. Це означає, що маємо збіг результатів, отриманих фактично від двох груп експертів, а також від самої дисертантки, яка спиралася здебільшого на дані словників, довідників і контекст. Утім, якщо показники є, усе ж таки, об'єктивними і цей збіг насправді існує, то чи виникала в цьому випадку необхідність доведення статистичної незначущості і так незначних відмінностей, залучаючи при цьому метод рангових кореляцій Спірмена?

5. Дисертація написана літературною українською мовою з дотриманням наукового стилю, хоча зрідка трапляються мовні огріхи. Наприклад, дисертантка уживає росіянізми *в якості* (див., напр.: с. 134, 206) та *даний* (див., напр.: с. 115, 154) замість *як і цей* відповідно. Простежується

також некоректне вживання низки лексем: *понятійний* замість *поняттєвий* (див., напр.: с. 37, 94), *мисленнєвий* замість *розумовий* (див., напр.: с. 102, 123), *складова* замість *складник* (див., напр.: с. 2, 124, 131), *прояв* замість *вияв* (див., напр.: с. 34, 61), відповідно *проявлятися* замість *виявлятися* (див., напр.: с. 53, 118), *лінгвістичний* замість *лінгвальний* (див., напр.: с. 53, 54, 56, 95), *екстралінгвістичний* замість *екстралінгвальний* (див., напр.: с. 53, 128), *напрямок* замість *напрям* (див., напр.: с. 34, 61), *сене* замість *смысл* (див., напр.: с. 120, 131, 104, 286), *Аристотель* замість *Аристотель* (див., напр.: с. 122), *висловлювання* замість *висловлення* (див., напр.: с. 31, 35, 161). До того ж, зрідка можна натрапити на кальковані іншомовні словосполучення (напр., *придбати сенс*, с. 255) та на орфографічні (див., напр.: с. 42, 61, 65, 101), стилістичні (див., напр.: с. 37, 41, 43, 123, 209, 219), пунктуаційні (див., напр.: с. 42, 43, 61, 135, 155), технічні хибодруки (див., напр.: с. 5, 64, 175). Поширеним є вживання займенника *котрий* (*котра*, *котрі*) замість *який* (*яка*, *які*) з метою приєднання підрядного означального речення до головного, що є не зовсім коректно (див., напр.: с. 37, 39, 44, 45, 47, 61). Наявні також огріхи в написанні прізвищ дослідників, наприклад, прізвище угорського когнітолога З. Кьовечеша написано як Ковецсес (с. 123), а німецького фразеолога Г. Бургера як Баргер (с. 122).

У цьому зв'язку потрібно ще й звернути увагу на науковий ідіостиль здобувачки, оскільки він вимагає певного удосконалення. По-перше, накопичення абзаців, які складаються всього з одного або двох речень (с. 31, 32, 45, 47, 215), порушує деякою мірою цілісне сприйняття тексту опонованої праці. По-друге, у тексті дисертації занадто часто вживаються узагальнювальні вставні слова *отже* та *таким чином*, що може реципієнта тексту збивати з пантелику при розмежуванні випадків, коли авторка дослідження робить власні судження, а коли вона просто здійснює реферативний огляд чужих думок. Так, на слово *отже* натрапляємо 71 раз, а на словосполучення *таким чином* – 25, хоча ці вставні конструкції вживаються, як правило, на початку лише тих абзаців, у яких підсумовується

важлива інформація певного розділу, підрозділу, пункту або підпункту дисертаційної праці.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Актуальність кваліфікаційної роботи Ірини Олегівни Басараби незаперечна. Висновки й основні положення дисертації мають наукову новизну, високу теоретичну та практичну цінність. Під час вивчення тексту дисертаційної праці порушень академічної доброчесності не виявлено. У тексті роботи є коректні посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надано достовірну інформацію про методики й результати досліджень, а також джерела використаної інформації.

Усі подані в дисертації наукові результати авторка отримала самостійно. У статті, що написана у співавторстві з О. Лемешко (позиція 106 списку літератури), особисто здобувачці належить 80% від наукового внеску, оскільки вона опрацювала (1) гіпотезу про залежність механізмів розпізнавання ФО у текстах від рівня сформованості когнітивних навичок читача, (2) теоретичне дослідження механізмів розпізнавання ФО у текстах на військову тематику та (3) механізми верифікації об'єктивності висунутої гіпотези.

Дисертаційне дослідження та публікації автора виконані на достатньо високому науковому рівні, наукова новизна, висновки, їх обґрунтованість, рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності відповідають вимогам, що висуваються до праць такого рівня.

Загальний висновок. Висловлені вище зауваження не впливають на загальний позитивний висновок щодо дисертаційного дослідження І. О. Басараби та носять здебільшого рекомендаційний і дискусійний характер.

Анотація розкриває основні положення та висновки дисертації, є ідентичною роботі за структурою та змістом, а також не містить інформації, що є відсутньою в дисертації.

Дисертаційна робота «Ідіоматичний простір англomовного художнього військового тексту» подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія, повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., а її авторка І. О. Басараба заслуговує присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Офіційний опонент –

**доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземної філології,
перекладу та методики навчання
Університету Григорія Сковороди
в Переяславі**

ПІДПИС Костянтин МІЗІН
Засвідчую:
Нач. ВК

13.11.2023 р.